

TAMPERE

7.4.2025

Kaukajärvi, Kaukajärven koulu, päiväkoti, kirjasto ja nuorisokeskus Asemakaava nro 8944

Diaarinumero: TRE: 7670/10.02.01/2022

PALAUTE- JA VASTINERAPORTTI

Vaiheesta ehdotus

Nähtävilläoloaikana 19.12.2024-23.1.2025

saadut lausunnot 2kpl ja viranomaiskommentit 2kpl

sekä 8.4.2025 pyydetty päivitys GTK:n lausuntoon.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
Viranomaispalaute:		
Pirkanmaan liitto: Aineistoon tutustumisen jälkeen Pirkanmaan liitto toteaa, että useat Tampereen kaupungin 1960-1970-luvuilla rakennetuista lähiökoulurakennuksista ovat viime vuosien kuluessa jo hävinneet tai purku-uhan alaisina (mm. Tesoman, Peltolammin, Kaukajärven, Hervannan Ahvenisjärven ja Hervannan lukion koulurakennukset). Tampereen aluerakentamisen ominaispiirteitä on tutkittu ja kuvattu mm. vuonna 2010 laaditussa ”Tampereen keskustan ulkopuolisten 1960- ja 1970-luvun asuinalueiden inventointi ja arvottaminen”-raportissa. Koska lähiörakentamisen aikakausi on merkittävä osa Tampereen kaupunkihistoriaa, olisi tulevien kaupunkisuunnitteluhankkeiden kannalta tärkeää kokonaisvaltaisesti arvioida mitkä eri lähiöiden julkisista rakennuksista ovat kaupungin kasvu- ja kehitystarinan kannalta keskeisimpiä/oleellisimpia säilytettäviä kohteita. Liitto esittääkin kommenttinaan, että myös Kaukajärven asemakaavan vaikutusten arvioinnissa tulisi tunnistaa yksittäisen koulurakennuksen purkamisen vaikutus tamperelaisen lähiörakentamisen kokonaiskuvaan. Pirkanmaan liitto ei anna erillistä viranhaltijapäätöstä nyt nähtäville asetetusta kaava-aineistosta.	Kaavaselostuksen vaikutustenarvioinnissa todetaan, että vuosien 1967 ja 1983 välillä rakennetuista 11 koulusta jää Kaukajärven koulun purkamisen jälkeen vain kaksi jäljelle (Lentävänniemen ja Lamminpään koulut). Näin ollen purkamisen merkitys korostuu, mitä vähäisemmiksi aikakauden koulurakentamisen edustajat jäävät.	Ei toimenpiteitä.
ELY-keskus ei näe tarpeen antaa lausuntoa Kaukajärven koulun asemakaavan 8944 ehdotuksesta. Mustaliuskeiden osalta järjestettiin työneuvottelu 23.1. ja kuultiin GTK:n lausunnon sisältö, jossa oli kiinnitetty huomiota perustuspaalujen korroosiokestävyyteen. ELY-keskuksella ei ole asiaan lisättävää ja pohjavesikysymykset on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan huomioitu asianmukaisesti.	Ei toimenpiteitä.	Ei toimenpiteitä.
Pirkanmaan maakuntamuseo: Edellisessä luonnosvaiheen lausunnossaan maakuntamuseo totesi, että kaavaehdotus tulisi laatia luonnosvaihtoehto VE2:n pohjalta, jossa olisi säilytetty osa nykyisestä Kaukajärven koulusta ja osoitettu sille suojelumääräys sr-17. Kaavaratkaisu olisi luonut mahdollisuudet toteuttaa historiallisesti ja arkkitehtonisesti kerroksellinen	Uudisrakennusta ei kaavakartalla ole pakotettu kiinni mihinkään tiettyyn kohtaan rakennusalaan, sillä tarkkaa seinälinjan rajaa on haastava määritellä riittävällä tarkkuudella ennen varsinaisten rakennuslupakuvien laatimista,	Rakennussuunnittelu tarkentuu tarveharkintaselvityksen valmistuttua ja tietoa välitetään eteenpäin.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
kokonaisuus, jossa alkuperäinen julkisivu olisi säilynyt Juvankadun, alueen tärkeimmän liikenneväylän, puoleisessa kaupunkikuvassa. Lausunnossa todettiin myös, että mikäli kaavaehdotus laaditaan purkavan vaihtoehdon VE1 pohjalta, vaikutustenarvioinnissa tulee huomioida, että Kaukajärvellä menetetään kaikki nykyiseen koulurakennukseen liittyvät arvot, ja jälleen yksi Tampereen arkkitehtuurissa merkittävästi vaikuttaneeseen arkkitehti Harry W. Schreckin tuotantoon kuuluva huomattava rakennus. Lisäksi edellytettiin, että koulun purkamista tarkastellaan suhteessa Tampereella vielä jäljellä olevaan 1970-luvun koulurakennuskantaan. Kaavaehdotus on toteutettu purkavan vaihtoehdon pohjalta. Uudelle koululle on osoitettu lähes koko tontin levyinen ja nykyisen koulun siipien pituinen rakennusala, jolle on osoitettu 19 000 k-m2 rakennusoikeutta. Rakennuksen suurin sallittu kerrosluku on IV. Kaavan yleismääräyksissä ohjataan rakentamisen yleiseen korkeaan laatuun. Lisäksi tonttia koskee merkintä ym-8: <i>Uudisrakennusten sopeutumiseen kaupunginosakokonaisuuteen ja katukuvaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.</i> Pirkanmaan maakuntamuseo on asiasta neuvoteltaessa esittänyt, että mikäli päädytään purkavaan ratkaisuun, uudisrakentamista ohjattaisiin osin sijoittumaan entisen Juvankadun puoleisen rakennusmassan paikalle. Tällainen ratkaisu on kaavan puolesta mahdollinen, mutta siihen ei erityisesti ohjata. Viitemateriaalia ei ole päivitetty ehdotusvaiheessa. Maakuntamuseo suosittelee kehittämään uudisrakennuksen massoittelua toteutussuunnittelussa hienovaraisempaan suuntaan ja huomioimaan erityisesti alkuperäisen kaupunkirakenteen mittasuhteet ja kaupunkikuvalliset vaikutukset Juvankadulle. Kaavan vaikutustenarvioinnissa todetaan, että uudisrakennuksen myötä alue saa uuden kerrostuman, jonka sovituksessa maastoon ja korttelikokonaisuuteen on tarpeen olla erityisen huolellinen. Tästä syystä kaavakartalle on osoitettu em. ym-8 -määräys. Kaavaselistuksessa on annettu laajat pohjatiedot alueen rakennetusta ympäristöstä ja alkuperäisestä koulurakennuksesta. Vaikutustenarvioinnissa	huomioiden rakennuksen koko, tilojen, sisäänkäyntien ja saattoliikenteen kokonaisuus. Tarveharkintavaiheen kaikki suunnittelu ja ohjaus on kuitenkin lähtenyt tavoitteesta sijoittaa rakennus nykyiselle paikalle ja käytännössä myös rakennuksen mittakaava ja leikkipihan tavoite koko pakottavat siihen.	

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
on käsitelty rakennuksen arvoja, merkitystä osana lähiösuunnittelua sekä Schreckin tuotantoa. Siihen sisältyy myös kooste Tampereella vuosien 1967 ja 1983 välillä rakennetuista ja sittemmin puretuista kouluista, jotka on esitelty vuonna 2010 laaditussa <i>Koulurakentaminen Tampereella 1970-luvulla</i>-selvityksessä. Kaavaselostuksen mukaan kahdeksan yhdestätoista koulusta on purettu jo aikaisemmin. Lisäksi on listattu Schreckin purettuja ja säilyneitä töitä Tampereella. Myös uudisrakentamisen kaupunkikuvallisia vaikutuksia on analysoitu. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että vaikutustenarviointi on toteutettu erityisen huolellisesti ja analyttisesti.		
GTK (Geologian tutkimuskeskus): Pohjavedet GTK:n arkistoraportin 109/2015 mukaan Aakkulanharjun pohjavesi koostuu harjupohjavedestä, kalliopohjavedestä, suotautuneesta järvivedestä sekä osin myös imeytyneistä hulevesistä. Tulos perustuu veden geokemiallisiin analyyseihin sekä maa- ja kallioperän geologisen rakenteen tulkintaan. GTK:n arkistoraportin 69/2017 mukaan Kaukajärven koulun lounaispuolella sijaitsevassa tutkimuspisteessä GTK 28–15 on tehty toukokuussa 2016 slug-testi, jossa havaittiin maaperän hyvä vedenjohtavuus. Uudet koulurakennukset on kaavaselostuksen mukaan suunniteltu perustettavan lyöntipaalujen välityksellä kitkamaakerroksen varaan. Kaavaselostuksen kohdan ”1.1.2 Luonnonympäristö” mukaan tontilla on aloitettu pohjavesimittaukset, joiden perusteella vain paalutus tulee ulottumaan pohjaveden pinnantason alapuolelle. Rakentamisessa tulee ottaa huomioon, että rakentaminen tapahtuu pohjavesialueella. Asemakaavaselostuksen kohdassa ”2.3 Aluevaraukset, kaavamerkinnot ja määräykset” on määritelty rakennusluvan yhteydessä esitettävä pohjavedenhallintasuunnitelma. Mustaliuskeet Kaava-alueella on yksi GTK:n lentogeofysiikan magneettisesta aineistosta tulkittu mustaliuskevyöhyke ja sen sijainti voi todellisuudessa poiketa tulkitusta (arviolta jopa 100 m). Tulkitusta mustaliuskevyöhykkeestä ei ole kairaustietoja, eikä siten tarkempia ominaisuustietoja. Mustaliuskeainesta voi periaatteessa olla rikastuneena lähinnä alueen	kts. päivitetty lausunto.	kts. päivitetty lausunto.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
kitkamaakerroksessa, joka on todennäköisesti jäätikköjokikerrostumaa (harju). Koska pohjavedenpinta on tontilla noin 12 m syvyydellä maanpinnasta, eikä alueen rakentaminen todennäköisesti vaikuta merkittävästi pohjavedenpinnan tasoon, eikä maa-ainesta kaiveta pv-tason alapuolelta, on rakentamisen aiheuttama mahdollisen sulfidipitoisen maa-aineksen hapettumisen ja happamoitumisen riski pieni. Mikäli maaperässä (kitkamaakerroksessa) on kuitenkin runsaammin rikkiä, voi se muodostaa tavanomaisesta poikkeavan korroosioympäristön perustuksille, erityisesti pohjaveden pinnantason tuntumassa. Asemakaavaselostuksen kohdassa ”2.3 Aluevaraukset, kaavamerkinnot ja määräykset” määrätään, että kallioperän mustaliuskealueilla ja happamien sulfidimaiden alueilla tulee rakentamisessa rakennusluvan yhteydessä selvittää happamuutta tuottavien maa-ainesten esiintyminen sekä huomioida rakentamisen aikaiset ja rakentamisen jälkeen tarvittavat varotoimenpiteet. Edellisen perusteella GTK:n Vesi- ja kaivosympäristöratkaisut sekä ympäristöratkaisut - yksiköillä ei ole huomautettavaa Tampereen kaupungin Asemakaavan selostukseen Kaukajärvi, Kaukajärven koulu, päiväkot, kirjasto ja nuorisokeskus 8944 30.9.2024 tark. 2.12.2024		
GTK (Geologian tutkimuskeskus) 9.4.2025 (lausunto pyydetty 8.4.2025): Asemakaavan 8944 (Kaukajärvi) mustaliuskeriskin uudelleentarkastelu tarkennetun mustaliusketietokannan perusteella: Geologian tutkimuskeskus (GTK) on tarkentanut valtakunnallista mustaliuskeiden esiintymiskarttaa Tampereen alueelta tulkitsemalla yksityiskohtaisemmin olemassa olevia lentogeofysiikan aineistoja. Lentogeofysiikan aineistot ovat olleet primääriaineisto mustaliuskeaineistojen valtakunnallisessa kartoituksessa (1:100 000). Lisäksi valtakunnallisessa kartoituksessa on hyödynnetty kallioperähavaintoja (erityisesti kairaukset). Asemakaavan 8944 alueelta ei ole kallioperähavaintoja. GTK:n tekemän uudelleentarkastelun tuloksena asemakaavan 8944 alueella ollut mustaliuskevyöhyke on poistettu kartalta. Tämän perusteella GTK arvioi, että mustaliuske ei ole riski kohteen maankäytössä ja suunniteltu mustaliusketta koskeva kaavamääräys olisi mahdollista poistaa.	Uuden tutkimustiedon myötä arvioidaan, että mustaliuske ei aiheuta riskiä kohteen maankäytössä ja mustaliuskeisiin liittyvä kaavamääräys ”<i>Kallioperän mustaliuskealueilla ja happamien sulfidimaiden alueilla tulee rakentamisessa rakentamisluvan yhteydessä selvittää happamuutta tuottavien maa-ainesten esiintyminen sekä huomioida rakentamisen aikaiset ja rakentamisen jälkeen tarvittavat varotoimenpiteet.</i>” voidaan poistaa. Kaavaselostuksen vaikutustenarviointia ja lähtötietoja korjataan lausunnon perusteella.	Korjataan kaavaselostusta ja poistetaan kaavakartalta mustaliuskeisiin liittyvä määräys.

TIIVISTELMÄ PALAUTTEESTA	VASTINE	TOIMENPITEET
Lentogeofysikaalisen aineiston uudelleentulkinnasta johtuvien muutosten taustalla ovat muun muassa seuraavat tekijät: • Tampereen seutu priorisoitiin lentogeofysiikan mittauksissa korkealle, kun GTK aloitti geofysikaaliset matalalentomittaukset. Se oli yksi ensimmäisistä lentokohteista, ja aineisto on siten hyvin vanhaa (70- ja 80 luku). Vahoissa mittauksissa ei ole muun muassa ollut käytössä GPS-paikannusta. Menetelmäkehitystä ja uudempien alueiden tulkinnasta opittuja tietoja hyödynnettiin Tampereen kaupungille vastikään tehdyssä uudelleentulkinnassa. • Myös Tampereen alueen kallioperäkartoitustiedot ovat vanhoja, samasta syystä. Kallioperäkartat eivät ole yhtä luotettavia kuin uudemmat kartoitukset muualla maassa, eikä niitä ole voitu hyödyntää vastaavasti lentogeofysiikan tulkinnan tukena.		